

Årsplan for Bleikemyr barnehage 2023-2024

INNHold:

INNLEDNING	3
OM BARNEHAGEN	5
Barnehagens satsingsområder:.....	6
Barnehagemiljø; det fysiske miljøet ute og inne	6
COS SBI; trygghetssirkelen i barnehagen	6
En trafiksikker barnehage	7
Miljøfyrtårn.....	8
BARNEHAGENS PEDAGOGISKE GRUNNMUR.....	9
Ulike voksenstiler:.....	9
Trygghetssirkelen	10
BARNEHAGENS FORMÅL OG INNHold.....	11
Omsorg	11
Lek	15
Danning	18
Læring	20
Vennskap og fellesskap.....	22
Kommunikasjon og språk	23
VURDERING	24
MEDVIRKNING.....	25
Barnas medvirkning.....	25
Foreldrenes medvirkning og samarbeid.....	25
OVERGANGER	27
Når barnet begynner i barnehagen	27
Overganger mellom avdelinger.....	28
Overgangen mellom barnehage og skole	29
Vedlegg 1 Progresjonsplan fagområdene	30
Vedlegg 2 Barnehagens årshjul	45

INNLEDNING

Stortinget har i barnehageloven 17. juni 2005 fastsatt overordnede bestemmelser om barnehagens innhold og oppgaver. Formålet skal på et overordnet nivå angi retningen for barnehagens arbeid. Kunnskapsdepartementet har 24. april 2017 med hjemmel i lov 17. juni 2005 (barnehageloven)

§ 2 fastsatt forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Barnehageloven er konkretisert/videreført i forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver.

§ 1. Barnehagens formål

- Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for **omsorg** og **lek**, og fremme **læring** og **danning** som grunnlag for allsidig utvikling.
- Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.
- Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen.
- Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.
- Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap.
- Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering

Årsplanens hensikt

- Å være et arbeidsredskap for barnehagepersonalet.
- Dokumenterer barnehagens valg og begrunnelser.
- Gi informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til myndighetsnivåene, barnehagens samarbeidsparter og andre interesserte.

Planen bygger på

- Barnehageloven
- Rammepplan for barnehagens innhold og oppgaver, kunnskapsdepartementet, 2017
- Miljø og helse i barnehagen, veileder til forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler, helsedirektoratet
- Handlingsplan mot mobbing og andre krenkelser, Haugesund kommune, rev. 2021 – (er under revidering, den gamle varer frem til ny kommer i 2024)
- Kommunale vedtekter
- Overgang hjem – barnehage, Haugesund kommune,
- Overgang barnehage – skole, Haugesund kommune

Årsplanen er fastsatt av samarbeidsutvalget

OM BARNEHAGEN

Eier: Haugesund kommune

Enhetsleder: Margaret Haraldseid

Mailadresse: margaret.haraldseid@haugesund.kommune.no

Telefon: 52 74 41 60 Mobil: 920 90 295

Åpningstid: 07.00-16.30

Barnehagens spesial pedagog: Laila

Avdeling Maurtua er for barn født i 2022 og 2023). Ansatte:

- Turid, pedagogisk leder
- Merethe, fagarbeider
- Monika, fagarbeider
- Inger Lise (assistent, permisjon)
- Maryon, lærling

Avdeling Revehiet er for barn født i 2020 og 2021. Ansatte:

- Kjersti, pedagogisk leder
- Cecilie, pedagogisk leder
- Heidi, fagarbeider
- Synnøve, assistent

Avdeling Vepsebolet er for barn født i 2018, 2019 og 2020. Ansatte:

- Marthe, pedagogisk leder
- Elin, pedagogisk leder
- Ingarth, assistent
- Joumana, læring
- Ruta, ekstraressurs

Barnehagens satsingsområder:

Barnehagemiljø; det fysiske miljøet ute og inne

Utformingen av det fysiske miljøet i barnehagen påvirker i stor grad barns opplevelse og oppfatning av miljøet, og hvordan de tar det i bruk i sin lek og aktivitet, både inne og ute. På planleggingsdagen vår i november vil dette være ett av flere tema. Vi har allerede fokus på det fysiske miljøet vårt, men vi trenger mer kunnskap for å ta gode valg, slik at miljøet ute og inne fører til allsidig lek i barnegruppen. Boken som vi tar utgangspunkt i, i dette arbeidet er «Barnehagens fysiske inne- og utemiljø, inspirasjon til lek» av Ellen Beate Hansen Sandseter og Rune Storli.

COS SBI; trygghetssirkelen i barnehagen

Cos står for Circle of Security (trygghetssirkelen på norsk) og SBI er forkortelse for se barnehagebarnet innenfra. Trygghetssirkelen er som et kart til å forstå barnet innenfra. Den handler om hvordan vi kan støtte barnet i utforsking og lek og hvordan vi skal forstå barnets behov når det trenger nærhet eller hjelp med følelser. Gjennom planleggingsdager og kurskvelder skal vi få opplæring i disse temaene. Mellom samlingene skal vi arbeide med refleksjon på avdelingsmøtene. Boka vi tar utgangspunkt i, er «Se barnet innenfra, hvordan jobbe med tilknytning i barnehagen» av Ida Brandtzæg, Stig Torsteinson og Guro Øiestad.

Andre satsingsområder for barnehagen:

- Miljøfyrtårn; barnehagens verktøy for å redusere miljøbelastningen og stimulere til grønn omstilling
- Trafikksikker barnehage

MÅL:

«Personalet i Bleikemyr barnehage er **engasjerte** og **nærværende** voksne. Vi **kjenner** barna i barnehagen vår **godt** og vil gi dem en barnehagehverdag som preges av **lek, omsorg, danning og læring**. Vi fremmer **vennskap** og **felleskap** og jobber med at **alle barna** skal få **god språkstimulering** gjennom barnehagehverdagen. Vi holder oss faglig oppdatert og er en **lærende organisasjon**» (personalet i Bleikemyr barnehage)

Etter å ha vært pilotbarnehage i ReKomp-arbeidet (Regionalt kompetansearbeid) (2019-2022), har vi fått mer kunnskap om ledelse av utviklingsarbeid i barnehagen. Vi jobber med å kontinuerlig utvikle barnehagen vår og i dette arbeidet er det helt vesentlig at hele personalgruppen er aktivt

deltagende. For dette barnehageåret er det COS SBI som skal være utviklingsarbeidet vårt. Informasjon om utviklingsarbeidet vil bli gitt i Visma og/eller i månedsposten til avdelingen.

Årsplanen har progresjonsplan for barnehagens formål og innhold, den viser hvordan vi jobbet med omsorg, lek, danning og læring i barnehagen. Siden dette er et arbeidsredskap for personalet i barnehagen, vil denne planen jobbes med kontinuerlig på avdelingene.

En trafikksikker barnehage

Haugesund kommune har som mål å være en trafikksikker kommune. Bleikemyr barnehage har som mål å være en trafikksikker barnehage. Hver avdeling vil utarbeide eget årshjul på temaet trafikksikkerhet. Vi kommer til å bruke materialet som er utarbeidet på trygg trafikk, både i personalgruppen og når vi jobber med barnegruppene. Hver avdeling vil ha sin trafikkansvarlig.

Maurtua

- Markere refleksdagen 17. oktober
- Bruke refleks på barn og voksne når vi går på tur med barnehagen
- Bevisstgjøre barna til å bruke sansene sine når de ferdes i trafikken og sette ord på personalets vurderinger og handlinger i trafikken, når de er på tur.

Revehiet

- Markere refleksdagen 17. oktober
- Bruke refleks på barn og voksne når vi går på tur med barnehagen
- Bevisstgjøring av bruk av sansene i trafikken og hvor vi kan gå. Hvilken side skal vi på? Hvor kan vi gå over veien?

Vepsebolet

- Markere refleksdagen 17. oktober
- Bruke refleks på barn og voksne når vi går på tur med barnehagen
- Bevisstgjøring av bruk av sansene i trafikken. Lære trafikkregler for fotgjengere. Lære om bruk av bilbelte, sykkelhjelmer og refleks.

Miljøfyrtårn

Mål: Vi vil at barna skal få erfaring og kunnskaper om miljøvern og hvordan de kan hjelpe til med å ta vare på naturen.

I mai 2023 ble vi godkjent som Miljøfyrtårn. Det betyr at vi har ekstra fokus på miljø og at vi har noen krav som vi skal forholde oss til. For å beholde status som miljøfyrtårn, må vi ha ny gjennomgang av kriteriene og godkjenning tredje hvert år samt årlig rapportering på forbruk.

Vi har forpliktet oss til minst å ha en tur/utedag i uka, og vi skal lage en plan for hvordan vi ønsker å drive holdningsskapende arbeid med barna. Noen eksempler: Sortere søppel riktig, tegne på begge sider av ark, bruke lite vann når man vasker hender, plukke søppel på turer, slå av lys i rom vi ikke bruker, omvendt adventskalender der vi gir og ikke får gaver og dyrke i kjøkkenhagen vår.

En del av miljøarbeidet vil være å følge årets gang. Det vil si at vi følger med på det som skjer rundt oss i naturen og gir ungene mulighet til å utforske det, ved for eksempel å gå på turer i nærmiljøet. Blader, blomster, jord, regn, snø og så videre er spennende elementer for ungene. Vi oppfordrer dere foreldre til å følge opp miljøarbeidet hjemme, (sortere søppel, skru av lys, bruke lite vann o.l.) slik at ungene får gode miljøvaner fra både hjemmet og barnehagen.

BARNEHAGENS PEDAGOGISKE GRUNNMUR

I barnehagen legger vi to modeller til grunn, når vi viser hvordan vi arbeider med relasjonsbygging i barnehagen; ulike voksenstiler og trygghetssirkelen.

Ulike voksenstiler:

De voksne i barnehagen skal bygge gode relasjoner til alle barn.

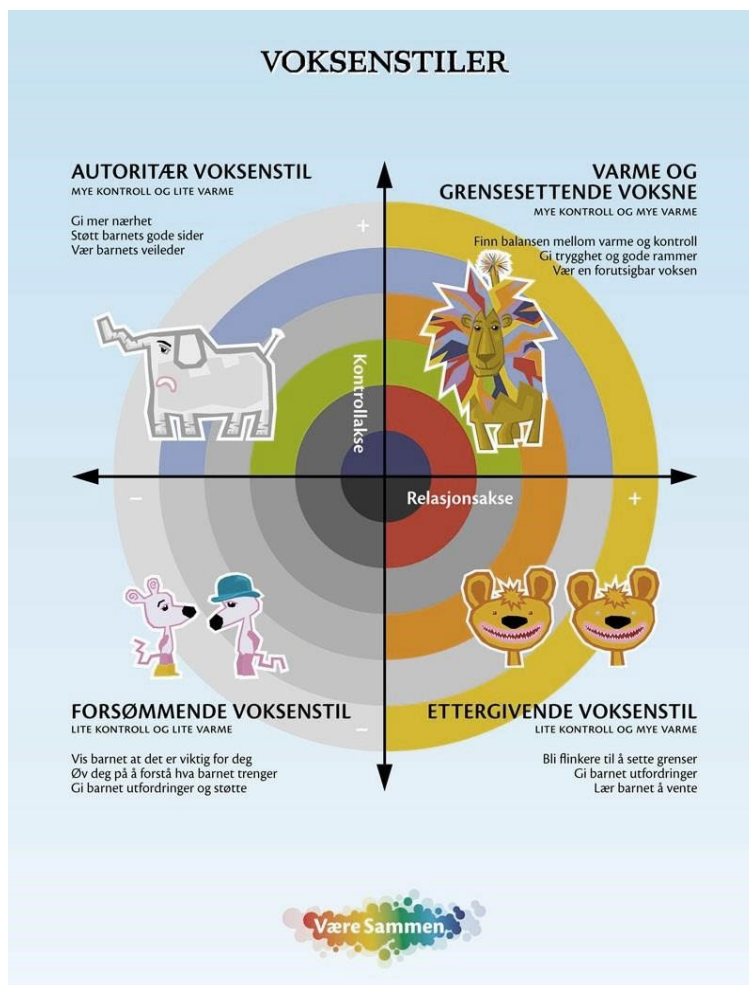
I relasjonsbyggingen skal barna møtes med en kombinasjon av innlevelse fra varme voksne, som stiller krav og setter tydelige grenser – det kalles autoritative voksenstil (varme og grensesettende voksne). Motsetning til å være autoritativ er å være autoritær, forsømmende eller ettergivende voksne (se bildet under).

Ved at personalet er sensitive for barnas frustrasjoner, gleder, ønsker, behov, utfordringer og viser dem omsorg, vil barna kjenne at de blir møtt og hørt.

Dette danner et godt grunnlag for relasjonsbygging med barnet. Da vil de også være mer mottagelige for tydelige grenser fra voksne.

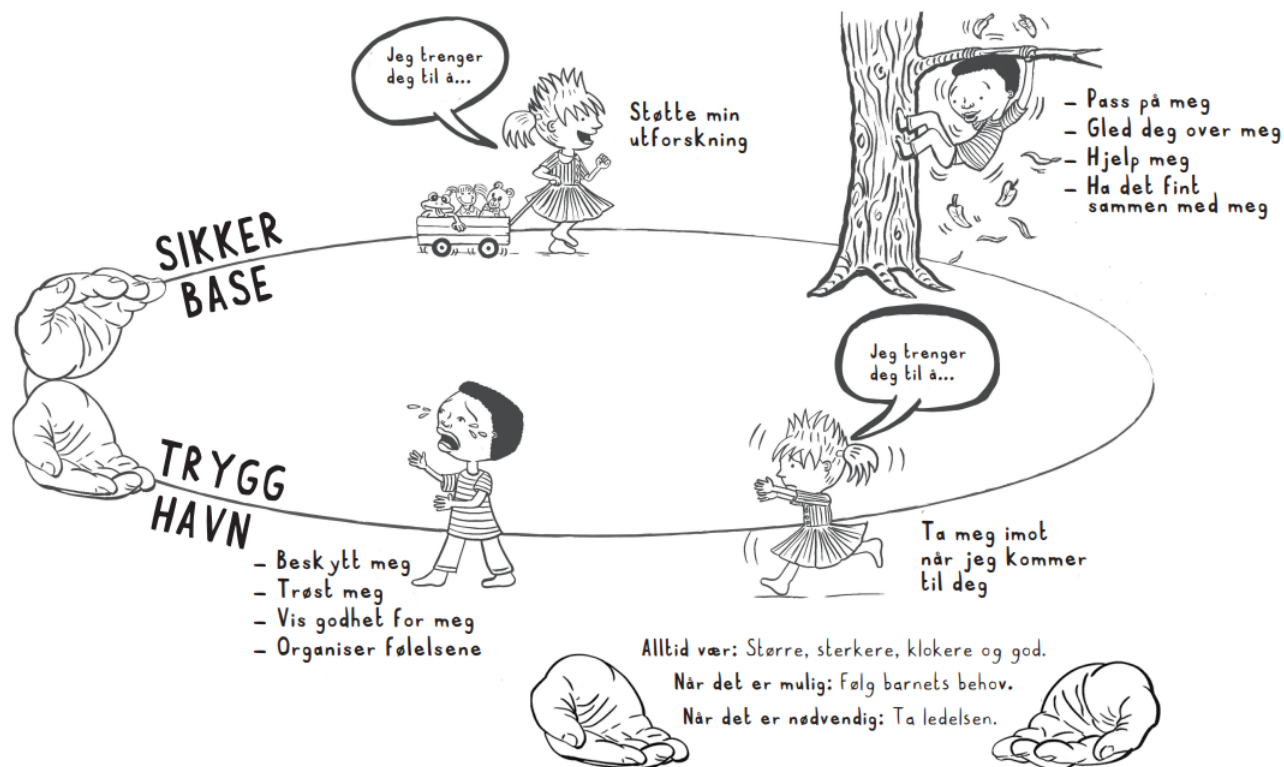
Den autoritative voksenstilen kan derfor brukes som et verktøy i all pedagogisk sammenheng.

Ett kjennetegn i denne måten å arbeide på er at relasjonen mellom barnet og den voksne er en grunnstein for alt annet arbeid (professor Ingunn Størksen).

Trygghetssirkelen®

Foreldre som ivaretar barns behov

Trygghetssirkelen over viser oss hvordan de voksne, både personalet i barnehagen og foreldrene, må være tilgjengelig og støtte barna til å være trygge for å kunne utforske barnehagen og bli kjent med andre barn og voksne.

Hånden nederst til venstre

- representerer den voksne som *den sikre havnen*, - trøst og trygghet - barnets avhengighet og beskyttelsesbehov, - tilknytningsbehovet
- nærhet, - tilknytningsbehovet er "slått på" og betyr at barnet ønsker å få fylt følelseskoppen!

Hånden oppe til venstre

- representerer den voksne som en *trygg base* for barnets utforskning
- barnets selvstendighet og utforskertrang, barnets behov for å mestre verden

BARNEHAGENS FORMÅL OG INNHOLD

Årsplanen skal vise hvordan barnehagen vil arbeide for å omsette rammeplanens formål og innhold og barnehageeiers lokale tilpasninger til pedagogisk praksis. I dette kapittelet av årsplanen, vil vi gi eksempler på hvordan vi i barnehagen jobber med progresjon i barnehagens formål og innhold.

Omsorg

Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet. Barnehagen skal gi barna mulighet til å utvikle tillit til seg selv og andre. I barnehagen skal barna oppleve å bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for. Barnehagen skal aktivt legge til rette for omsorgsfulle relasjoner mellom barna og personalet og mellom barna, som grunnlag for trivsel, glede og mestring. Personalet skal arbeide for et miljø som ikke bare gjør barna til mottakere av omsorg, men som også verdsetter barnas egne omsorgshandlinger. Rammeplanen 2017

Slik arbeider vi for å ivareta barnas behov for omsorg:

- Relasjonsbygging
- Trygghetssirkelen
- Autoritative voksne, se modell
- [Handlingsplan mot mobbeatferd og andre krenkelser](#)
- Sensitive, anerkjennende voksne
- Lytte til og ivareta barnas stemme, slik at de opplever at de er med og påvirker sin egen barnehagehverdag.

Eksempler på progresjon i måtene vi gir omsorg på

1 åringen

- Trygghetssirkelen er utgangspunkt for vår forståelse av barnas behov for omsorg og trygghet. Barna skal erfare tilstedeværende og sensitive voksne som forstår de ulike behovene barna har, og er aktivt med og støtter barnet i dens utforsking. Ettåringen trenger en tilgjengelig, trygg voksen som tar imot barnet med åpne armer og et godt fang.
- Den autoritative voksenrollen vises gjennom fokus på relasjonsbygging med alle barna på avd. Nærhet er vesentlig for å kunne forstå og tolke barnas intensjoner. Varme og grensesettende voksne er tett på, setter ord på og veileder med å vise hva som er ønsket samspill med de andre barna.
- Barna sover ute i vogner og barnas behov for ro og hvile ivaretas hver dag
- Stell er en omsorgssituasjon. Personalet setter ord på stellesituasjonen, synger, forteller eller snakker med barnet. Det er alltid en kjent voksen som skifter på barnet.
- Barna blir vasket med klut i ansiktet etter måltidene.
- Når barnet er mottaker av god omsorg, kan de også etter hvert gi omsorg videre til de andre barna på avd. Personalet oppmuntrer barna til å vise gjensynsglede, gi hverandre blikkontakt og setter ord på de ulike følelsene barna har.

2-åringen

- Trygghetssirkelen er utgangspunktet for vår forståelse av barnas behov for omsorg og trygghet. Barna får støtte i utfordringene som oppstår i hverdagen. Personalet legger til rette for mer selvstendighet ved bruk av ros og oppmuntring. Personalet er tett på barna. Toåringen trenger å bli forstått og få støtte i de ulike følelsene sine.
- **Den autoritative voksenrollen** vises ved at personalet er bevisst på sin relasjon med hvert enkelt barn. Personalet er opptatt av at hvert barn skal møtes ut fra barnets behov, samtidig som de er en del av en større gruppe.
- Vi har fokus på at barna skal kunne dele, glede seg sammen, vise gjensynsglede og si «ha det» til de de leker med når de går. Vi har fokus på å sette ord på de ulike følelsene barna har, sånn at barna kan forstå seg selv, og andre på en god måte.
- Barna sover ute i vogner. Det legges også til rette for hvile/avbrekk gjennom lesestunder og tid på sofaen.
- Stell er en omsorgssituasjon. Personalet setter ord på stellesituasjonen, synger, forteller eller snakker med barnet. Det er alltid en kjent voksen som skifter på barnet.
- Barna blir vasket med klut i ansiktet etter måltidene.
- Vi er bevisste på å gi barna positive tilbakemeldinger både på egne ferdigheter og når de viser omsorg for andre barn. Tillit til seg selv og tillit til andre, får barna når personalet er tett på og gir barna tid til samtale og undring.

3-åringen

- Trygghetssirkelen er utgangspunktet for vår forståelse av barnas behov for omsorg og trygghet. Barna får støtte i utfordringene som oppstår i hverdagen. Personalet legger til rette for mer selvstendighet ved bruk av ros og oppmuntring. Personalet er tett på barna. Treåringen trenger hjelp i leken. Det å leke er å skape noe og lære om følelser i samhandling med andre.
- Den autoritative voksenrollen vises ved at personalet er bevisst sin relasjon med hvert enkelt barn. Treåringen trenger å bli møtt med mye tålmodighet og varme, samtidig som han/hun trenger tydelige forventninger og grenser. På veien mot å mestre selv, trenger barnet støtte og oppmuntring.
- De barna som trenger det, sover fremdeles i barnehagen. Ellers legges det til rette for avbrekk gjennom dagen.
- Barnehagen legger til rette for potte- og toalett-trening når foreldrene ser at barnet er klar for det. Personalet minner på og spør om barnet må på do, og noen barn trenger faste do-tider.
- Vi er bevisste på å gi barna positive tilbakemeldinger både på egne ferdigheter og når de viser omsorg for andre barn. Tillit til seg selv og tillit til andre, får barna når personalet er tett på og gir barna tid til samtale og undring.

4- åringen

- Trygghetssirkelen er utgangspunktet for vår forståelse av barnas behov for omsorg og trygghet. Barna får støtte i utfordringene som oppstår i hverdagen. Personalet legger til rette for mer selvstendighet ved bruk av ros og oppmuntring. De trenger personalet til å fortelle gode historier, til å bli introdusert for nye ting, frihet i leken og tilgjengelige voksne som kan hjelpe når ting blir vanskelig.
- Den autoritative voksenrollen vises igjen i personalets bevisste holdning til relasjonsbygging. Tydelige grenser og forventninger gis med varme og omsorg. Vi er tydelige i forventningene våre til barna og hjelper de, når de trenger veiledning i samspill med andre barna. Vi er tilgjengelige og nærværende.
- Lesestunder, måltid og avslapping på sofaen kan være gode avbrekk i barnehagehverdagen. Avdelingen har fokus på å finne flere gode muligheter for hvile gjennom dagen
- De fleste barna går på do selv, de blir minnet på å vaske hendene sine og ser seg i speilet for å se om ansiktet trenger en vask.
- Vi er bevisste på å gi barna positive tilbakemeldinger både på egne ferdigheter og når de viser omsorg for andre barn. Tillit til seg selv og tillit til andre, får barna når personalet er tett på og gir barna tid til samtale og undring.

5 åringen

- Trygghetssirkelen er utgangspunktet for vår forståelse av barnas behov for omsorg og trygghet. Barna får støtte i utfordringene som oppstår i hverdagen. Personalet legger til rette for mer selvstendighet ved bruk av ros og oppmuntring. Personalet er tilgjengelig for barna. Femåringen forstår mye av det sosiale samspillet, men trenger hjelp til å løse konflikter, etablere sosiale regler og at personalet er så tett på at de kan gripe inn når det trengs.
- Den autoritative voksenrollen vises igjen i personalets bevisste holdning til relasjonsbygging. Tydelige grenser og forventninger gis med varme og omsorg. Vi er tydelige i forventningene våre til barna og hjelper de, når de trenger veiledning i samspill med andre barn. Vi er tilgjengelige og nærværende. Vi har forventninger om at femåringen kan være med å finne løsninger når de er i vanskelige situasjoner og at de er på vei mot å kunne forstå andre barn sine følelser og reaksjoner.
- Lesestunder, måltid og avslapping på sofaen kan være gode avbrekk i barnehagehverdagen. Avdelingen har fokus på å finne flere gode muligheter for hvile gjennom dagen
- Barna øver på å kjenne etter selv når de må på do, både når de er i aktivitet og når de blir spurt. De vasker seg selv, både på hendene og i ansiktet.
- Vi er bevisste på å gi barna positive tilbakemeldinger både på egne ferdigheter og når de viser omsorg for andre barn. Tillit til seg selv og tillit til andre, får barna når personalet er tett på og gir barna tid til samtale og undring. Vi har forventninger til at femåringen kan inkludere flere i lek og samspill.

Lek

Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur. Leken skal være en arena for barnas utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling. Barnehagen skal inspirere til og gi rom for ulike typer lek både ute og inne. Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek – alene og sammen med andre. Rammeplanen 2017.

Slik arbeider vi for lek i barnehagen:

- Vi bruker mye tid på den frie leken i barnehagen vår. Barna velger selv hva de vil leke, ut fra hva vi har av lekeutstyr og ut fra barnas interesser.
- Vi går på tur og er mye ute. Barna bruker naturen og uteplassen vår til lek og utfoldelse.
- Vi voksne i barnehagen har ulike roller i leken. Noen ganger er vi en del av leken, noen ganger gir vi innspill til leken mens vi andre ganger skjermer leken sånn at den ikke blir avbrutt av utenforstående hendelser.
- Vi innreder lekerommene og lekekrokene etter barnas behov for mulighet til både rollelek, konstruksjonslek, boltrelek, billek, dinosaurlek og ulike «bordaktiviteter».
- Barna leker ut inntrykk som de har fått gjennom tema, turer og andre opplevelser i barnehagen.
- Vi tar tak i barnas interesser og lager lekekroker og kommer med rekvisita som utvider barnas lek.
- Vi er tilstedeværende voksne som gleder oss sammen med barna.

Eksempler på progresjonen i arbeidet med lek:

1 åringen

- Barna får fellesskapsopplevelser gjennom f.eks. tema, samling, måltid, tur og lek på avd og på barnehagens uteområde. Personalet er aktive og bruker konkreter som gir glede og felles oppmerksomhet i hverdagen
- Flere av barna har stor glede av å være ute. De er taktile og grovmotoriske i aktivitetene sine og får mye støtte fra personalet i uteleken. De aller minste har behov for tett voksenærhet (da de gjerne ikke kan gå/krabbe/sitte), og her vurderer vi hvilken aktivitet de kan være med på og lengden på utetiden. Den nye "vognbussen" brukes til felles fokus, sang, tur utenfor bhg. og avslapping.
- Leketøyet er tilrettelagt for aldersgruppen. Små deler er tatt bort. Biteleker har vi flere av. Vi legger vekt på å ha flere like leker, slik at barna ikke trenger å krangle om de samme lekene

2-åringen

- Barna får fellesskapsopplevelser gjennom eks; turer, samling, felles tema, dans og bevegelse både ute og inne. Personalet bruker også film og bilder som vises på prosjektoren på avdelingen.
- Ute er toåringen utprøvende i forhold til hva de mestrer med kroppen sin. De øver på å sykle rutsje, få sand oppi bøtten, den voksne lager "sandkake" og barnet raser, for så å være med å bygge opp igjen. Uteområdet vårt kan virke stort for toåringen, så de trenger at trygge voksne er i nærheten og leker med dem eller støtter dem på andre måter.
- **Leketøyet** er tilrettelagt for aldersgruppen. Små deler er tatt bort. Vi legger vekt på å ha flere like leker, slik at barna ikke trenger å krangle om de samme lekene.

3-åringen

- Barna får fellesskapsopplevelser gjennom f.eks; turer, samling, felles tema, dans og bevegelse både ute og inne. Personalet bruker også film og bilder som vises på prosjektoren på avdelingen.
- Ute er treåringen utforskende, men liker ofte å utforske sammen med en voksen. I sandkassen begynner de med husbygging selv, men trenger ofte hjelp hvis den motoriske aktiviteten skal utvikle seg til lek med handling i. Treåringen mestrer mange av de store lekeapparatene ute og synes det er spennende med turer utenfor barnehagen.
- **Leker** som den typiske treåringen liker er byggesett, enkle puslespill og enkle spill om farger og mengder opp til tre. De trenger god gulvplass for å utfolde seg.

4- åringen

- Barna får felleskapsopplevelser gjennom f.eks; turer, samling, felles tema, dans og bevegelse både ute og inne. Personalet bruker også film og bilder som vises på prosjektoren på avdelingen.
- Ute er fireåringen aktiv og liker å være selvstendig. De liker både rollelek i små grupper og tradisjonsleker som settes i gang av personalet. De liker ballaktiviteter, klatring i trærne og kan holde leken i gang i hele utetiden. Personalet utfordrer og støtter i leken, slik at barnet opplever gleden over å mestre og utvikle seg.
- **Leker** som fireåringen liker, er ofte kostymer og andre leker for rollelek. De liker å spille spill og utfordrer seg selv med å klare puslespill med flere biter i.

5 åringen

- Barna får felles opplevelser gjennom hverdagsaktiviteter i barnehagen, som f.eks; samling, turer og utflukter til biblioteket, Udland kirke, i skogen og tur til bassenget på Havnaberg.
- Ute er femåringen ofte blitt flink til å planlegge og til å holde fast på en lek. De mestrer ulike motoriske ferdigheter, de finner selv frem utstyr som de trenger til leken sin. Personalet støtter barna i deres lek ute ved å utfordre dem i motoriske ferdigheter, arrangere tradisjonsleker, være med å "bygge på" rolleleken og for eks. være med å lage sandkassen om til ulike lekemiljøer.
- Femåringen vil gjerne finne ut av hvordan ting henger sammen. Typiske **leker** for femåringen i barnehagen er kulebanen med instruksjoner og legosett som for eks. blir politistasjon.

Danning

Barnehagen skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og bidra til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltakelse i demokratiske fellesskap. Barnehagen skal fremme samarbeid og solidaritet samtidig som individuelle uttrykk og handlinger skal verdsettes og følges opp. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå felles verdier og normer som er viktige for fellesskapet. Barnehagen skal bidra til å fremme barnas tilhørighet til samfunnet, natur og kultur.

Rammeplanen 2017.

Slik arbeider vi for å fremme danning:

- ✓ Vi legger til rette for meningsfulle opplevelser og hjelper barnet til å se seg selv som enkeltindivid og som en viktig del av gruppen.
- ✓ Vi setter av tid til undringssamtaler med barna, der åpne spørsmål skal føre til undring og refleksjon rundt det som skjer rundt oss i hverdagen.
- ✓ Vi lager felles regler som barna skal forholde seg til.
- ✓ Vi legger vekt på at alle er forskjellige, men at vi også er like på mange måter. Ulikhetene ses på som en ressurs som gjør det spennende og kjekt å være sammen.
- ✓ I adventstiden (på de store avdelingene) samler vi inn leker og klær som vi sender til Ukraina for å vise solidaritet og omsorg for andre.
- ✓ På de store avdelingene har vi barnemøter der barna får være med og bidra til innhold i barnehagehverdagen.

Eksempler på progresjonen i arbeidet med danning:

1 åringen

Personalet kjenner hvert barn godt og vet hva de liker å gjøre. Medbestemmelse på Maurtua handler mest av alt om å bli sett, forstått og ivaretatt. Når barna opplever og bli sett og at vi gleder oss sammen med dem og over dem, er dette med på å bygge en positiv selvforståelse.

2 åringen

På Revehiet legger personalet til rette for meningsfulle aktiviteter gjennom nær tilstedeværelse, samtaler med barna og tar tak i barnas innspill og aktiviteter. Avdelingen er deres lille samfunn som fungerer godt når vi tar hensyn til hverandre og barna får hjelp til å se seg selv i samspill med fellesskapet.

3 åringen

På Revehiet og Vepsebolet har vi et sterkt fokus på vennskap og vennskskapsrelasjoner. Vi bruker situasjoner som skjer i hverdagen til å snakke om og hjelper barna på vei til å se at når vi har forskjellige behov, så må vi lytte til hverandre og finne gode løsninger.

På Vepsebolet har vi barnemøter, der barna, sammen med foreldrene kan skrive ønsker og ideer til aktiviteter i barnehagen.

4 åringen

I dannelsesprosessen legger vi vekt på at fireåringen begynner å forstå at egne behov må ses i sammenheng med fellesskapets behov. Barnets stemme er viktig og skal tas hensyn til. Alle er viktige, alle er unike og mangfold betyr at ulikhetene våre er en ressurs (noe som er bra).

5 åringen

Barna er med og former hverdagen sin gjennom samtaler, være aktiv i samling og med å ytre ønsker om hva som er viktig for dem i barnehagen. De blir trygge på seg selv gjennom å bli hørt og forstått og de opplever at de er en viktig del av fellesskapet ved at de hjelper de som er yngre enn seg selv og får ansvar og oppgaver som de ikke har hatt før. De er med og lager regler som er viktige for at vi skal ha det fint sammen.

Læring

I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre. Barnehagen skal introdusere nye situasjoner, temaer, fenomener, materialer og redskaper som bidrar til meningsfull samhandling.

Barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær skal anerkjennes, stimuleres og legges til grunn for deres læringsprosesser. Barna skal få undersøke, oppdage og forstå

sammenhenger, utvide perspektiver og få ny innsikt. Barna skal få bruke hele kroppen og alle sanser i sine læringsprosesser. Barnehagen skal bidra til læringsfellesskap der barna skal få bidra i egne og andres læring.

Rammeplanen 2017.

Slik arbeider vi for å fremme læring:

- Barna blir tatt på alvor når de kommer med ideer til hva de kan gjøre i barnehagen.
- Vi bruker tid på å undre oss over hva som skjer i naturen i de ulike årstidene og bruker naturen som utgangspunkt for ulike formingsaktiviteter og læringsprosesser.
- Vi bruker ulike pedagogiske materiell for å fremme læring.
- Vi planlegger ulike tema gjennom året, der barna er viktige bidragsyttere til innholdet.
- Vi legger til rette for mestringsopplevelser der veien/læringsprosessen er like viktig som målet, det man ikke får til med en gang, må trenes på, sånn at vi mestrer til slutt.
- Læring og lek henger nøye sammen. Barn lærer mye gjennom lek og leken i seg selv er viktig for trivsel, utvikling og vennskap.

Eksempler på progresjonen i arbeidet med læring:

1 åringen

Ulike aktiviteter tar utg.pkt. i barnas læring gjennom å sanse og utforske. Personalet legger til rette for akt. der barna får brukt alle sansene sine. De får både se, kjenne på og jobbe med bl.a. ulikt materiale

2 åringen

Ulike aktiviteter tar utgangspunkt i barnas læring gjennom å sanse, utforske og utprøve. Personalet legger til rette for aktiviteter der de gjentar og setter ord på det som barnet er opptatt av. Toåringen lærer å telle, se på farger, se likheter og forskjeller gjennom blant annet lek, lesing og konkrete.

3 åringen

Treåringen er veldig glad i å hjelpe til. De er liker å få ulike oppgaver og leker ofte ut det som skjer rundt dem. De utforsker vennsrelasjoner og trenger ofte hjelp fra personalet til å finne felles interesser med andre barn.

4 åringen

Fireåringen lærer gjennom å prøve ut, få støtte og bli utfordret. De kan ha lange lekeøkter der de lærer mye gjennom samspillet med andre barn og trenger voksne som undrer seg og finner ut av ting sammen med dem.

5 åringen

Femåringen vil gjerne finne ut av hvordan ting henger sammen og de undrer seg og spør for å finne ut av ting. De er glad i å bruke nye ord og uttrykk. De lærer rim og regler utenat og sier hva de gjør, hele tiden. De trenger voksne rundt seg til å gi både støtte og utfordring i lek og læring.

Vennskap og fellesskap

Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill. I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne. Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap. Barnas selvfølelse skal støttes, samtidig som de skal få hjelp til å mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andres behov. Rammeplanen 2017

Slik arbeider vi for å fremme vennskap og fellesskap:

- Vi har fokus på å vise omsorg for hverandre når noen får vondt.
- Vi er opptatt av å dele.
- Barna blir delt inn i ulike lekegrupper, både barnestyrt og voksenstyrt grupper.
- Vi har fokus på å ha «gode venner» og ikke nødvendigvis en «bestevenn»
- Barna skal lytte til andres innspill og lære å ta andre sitt perspektiv
- Alle skal få leke, noen ganger for seg selv, noen ganger med flere og noen ganger med alle.
- Vi vil at barna opplever at de er viktige i barnegruppa og at alle har noe å bidra med.

Kommunikasjon og språk

Barnehagen skal være bevisst på at kommunikasjon og språk påvirker og påvirkes av alle sider ved barnets utvikling. Gjennom dialog og samspill skal barna støttes i å kommunisere, medvirke, lytte, forstå og skape mening. Barnehagen skal anerkjenne og verdsette barnas ulike kommunikasjonsuttrykk og språk, herunder tegnspråk. Alle barn skal få god språkstimulering gjennom barnehagehverdagen, og alle barn skal få delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og en helhetlig språkutvikling. Rammeplanen 2017.

Slik arbeider vi for å fremme kommunikasjon og språk:

- Tilrettelegger for god lek. Lek og sosiale aktiviteter er den viktigste arenaen for å lære språk.
- Voksne er aktive og gode språkmodeller i alle aktiviteter
- Gode samtaler barn - voksne
- Høytlesning, sanger, rim, regler
- Øve på å lytte, vente på tur
- Bruker språkmateriell: spill, bøker, språkkisten snakkepakken og grep om begreper
- IKT som pedagogisk verktøy
- ASK (Alternativ og supplerende kommunikasjon) som støtte til språk ved behov
- Oppfølging ved forsinket språk- og kommunikasjons-utvikling
- Språkgruppe

VURDERING

Barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeid. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen. Hovedformålet med vurderingsarbeidet er å sikre at alle barn får et tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen.

Rammeplanen 2017.

Slik vurderer vi det pedagogiske arbeidet

- Refleksjon over egen praksis for hele personalet.
- Grunnlag for vurdering og refleksjon er observasjoner, brukerundersøkelse, ståstedsanalyse og barnesamtaler.
- Etter gjennomføring av tiltak i pedagogisk analyse, gjøres en evaluering og vi ser på hvilke tiltak som har gitt ønsket resultat og tar disse med i arbeidet rundt ny og endret praksis.

MEDVIRKNING

Barnas medvirkning

Barnehagen skal ivareta rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen. Rammeplanen 2017

Slik arbeider vi for å ivareta barns rett til medvirkning:

- Sensitive voksne ser og hører hva barna er opptatt av, er med å danne grunnlaget for innholdet i barnehagen og danner grunnlag for tema og prosjektarbeid.
- ASK (alternativ og supplerende kommunikasjon) for at alle skal få uttrykke seg.
- Barnemøter holdes på Vepsebolet. Hos oss fungerer barnemøter slik at barna, med hjelp av foreldrene sine, leverer inn et brev til barnemøtet. Møtet avholdes en gang i mnd. Brevet kan inneholde et ønske om en aktivitet en ønsker i barnehagen, en lek en har lyst å lære eller lære bort, noe barnet ønsker å fortelle til de andre barna, en tegning en vil vise fram eller andre ting barnet ønsker å ha fokus på.
- Barnesamtaler: Barnesamtaler er litt mer formelle samtaler som vi legger opp til for å bli bedre kjent med barna.
- Den viktige hverdagssamtalen: Hverdagssamtaler er samtaler som ikke er planlagt, men som oppstår mellom barn eller mellom barn og voksne, og ofte mens vi holder på med en aktivitet. Disse samtalene er med å påvirke barnehagehverdagen og tas med når vi planlegger barnehagehverdagen vår.

Foreldrenes medvirkning og samarbeid

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehageloven § 1.

Barnehagen skal ivareta foreldrenes rett til medvirkning og arbeidet i nært samarbeid og forståelse med foreldrene. Barnehageloven § 1 og § 4.

Rammeplanen 2021

Slik arbeider vi for å fremme et godt samarbeid med foreldrene:

Alle foreldre møtes med høflighet, respekt, vennlighet.

- ✓ Daglig kontakt og dialog når barnet blir levert og hentet i barnehagen.
- ✓ Lav terskel for å ta kontakt.
- ✓ Brukerundersøkelse
- ✓ Foreldreråd, Samarbeidsutvalg (SU),
- ✓ Foreldremøter
- ✓ Foreldresamtaler
- ✓ Hyggelige sammenkomster som sommerfest, luciafeiring og påskefrokost.
- ✓ Stafettlogg ved behov
- ✓ Visma for å ta imot- og gi informasjon

OVERGANGER

Når barnet begynner i barnehagen

Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn. Når barnet begynner i barnehagen, skal personalet sørge for tett oppfølging den første tiden slik at barnet kan oppleve tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære.

Rammeplanen 2017

Tilvenningsperioden i barnehagen kan være en sårbar tid, også for en del foreldre. Mange foreldre har vært vant med å tilbringe hele døgnet sammen med barnet sitt, og det å overlate ettåringen i andres omsorg kan være krevende. Når et barn begynner i barnehagen kan det være første gangen foreldrene overlater en del av omsorgen og ansvaret til andre.

Slik arbeider vi for å sikre barna en god start i barnehagen:

- ✓ Følger Haugesund kommune overordnede plan for overgangen mellom hjem og barnehage: [overgang hjem-barnehage](#)
- ✓ Høy kompetanse på tilknytnings og relasjonsarbeid. Trygghetssirkelen (se modell under)
- ✓ Foreldresamtale før oppstart, der vi ønsker å gi informasjon om bhg. og få informasjon om barnet.
- ✓ Fast primær/tilvenningskontakt
- ✓ Besøksdager før tilvenning, sammen med en av foreldrene.

Overganger mellom avdelinger

Overganger skjer også innad i barnehagen. Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe. Rammeplanen 2017

I samarbeid med foreldrene planlegger og tilrettelegger pedagogisk leder for en god og trygg oppstart og tilvenning på ny avdeling/base. Det enkelte barns sårbarhet avhenger av når aktivitetene i forbindelse med overgangen starter.

Slik arbeider vi for å sikre barna en god start på ny avdeling:

Overgang Marutua – Revehiet

- Overgangen fra Maurtua til Revehiet skjer når barnet er rundt 2 år. Nå gjør vi det slik at hele årskullet flytter over på samme avdeling og det i seg selv er med på å trygge overgangen. Når barnehageopptaket er ferdig (starten av mai), har vi oversikt over aldersfordelingen på neste års barnegruppe og gir informasjon til foreldrene om hva vi ser for oss.
- Barna er med på kortere eller lengre besøk på Revehiet, gjennom hele året. En gang pr. mnd går toåringene på Revehiet på besøk til ettåringene på Maurtua. I mai/juni er det de eldste på Maurtua som går på besøk til Revehiet. Barna får være med på både samlingsstund, måltid og lek og blir kjent med personalet på Revehiet.
- Foreldrene får tilbud om omvisning på ny avdeling.
- Juni: Samtaler mellom pedagogene på Maurtua og Revehiet for å overføre viktig informasjon om det enkelte barnet. For de som ønsker det, kan den siste foreldresamtalen på Maurtua, holdes sammen med ped.leder på Revehiet og ped.leder på Maurtua..
- Når toåringen begynne på Revehiet, får barna primærkontakt som skal bli ekstra godt kjent med dem, den første tiden.

Overgang Revehiet - Vepsebolet

- Det varierer hvem- og hvor mange av barna som skal fra Revehiet til Vepsebolet. Noen år er Vepsebolet en 3-6 års avdeling og andre år er det en 4-6 års avdeling. Overgangen skjer i nært samarbeid med foreldrene og informasjon blir gitt tidlig i mai.
- I mai/juni planlegger vi besøkene på Vepsebolet. Barna som skal over, har både samlinger og måltider på Vepsebolet når førskolebarna er på tur eller ute.
- Foreldrene får informasjon om de nye barnegruppene og om hvem av personalet som skal være sammen med dem, på den nye avdelingen.

- Juni: Samtaler mellom pedagogen på Revehiet og pedagogen på Vepsebolet for å overføre viktig informasjon om det enkelte barnet.
- Vi bruker august som tilvenningsmnd. Barna skal bli kjent med noen nye voksne og de skal finne trygghet og tilhørighet på ny avdeling.

Overgangen mellom barnehage og skole

Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skole legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning.

Barnehagen og skolen bør utveksle kunnskap og informasjon som utgangspunkt for samarbeid om tilbudet til de eldste barna i barnehagen, deres overgang til og oppstart i skolen. Barnehagen må ha samtykke fra foreldrene for å dele opplysninger om enkeltbarn med skolen. Rammeplanen 2017.

Når barnehagebarn skal bli skolebarn skal de etablere nye relasjoner i nye omgivelser og utvikle sine sosiale og kognitive ferdigheter på en måte som passer inn i skolens kultur og arbeidsmåter.

Det er utarbeidet et eget veiledningshefte/plan for overgang barnehage – skole i Haugesund. Heftet er ment som et konkret arbeidsredskap for å sikre en god overgang. I tillegg inneholder det anbefalinger om hva en femåring bør få erfaring med før skolestart.

Slik arbeider vi for å sikre barna en god start på skolen:

- Følger Haugesund kommune overordnede plan for overgang barnehage-skole. Planen ligger på haugesund kommune sine nettsider: [overgang barnehage - skole](#)
- Førskolegruppe
- Samarbeid med førskolegruppen i Solandsbakken barnehage, gjennom hele året.
- Besøker skolen
- Overføringsmøter med skolen ved behov

Vedlegg 1 Progresjonsplan fagområdene

Kommunikasjon, språk og tekst

1-2 år

Mål:

- Barna skal bli kjent med det muntlige og det non-verbale språket
- Barna skal få inntrykk, som de kan gi til uttrykk
- Peke ut dagligdagse gjenstander

Metode/tiltak:

- Samtale om og benevning på ting som er kjent for barnet (familie, venner, daglige gjøremål: måltid, stell,
- påkledning...)
- bruke enkelt og konkret språk
- Bruke språket aktivt i lek og samtale - Følge barnets interesse og initiativ
- kartlegging med ASQ
- Billedbøker, min bok -tema
- Sanger med tegn og bevegelse
- Dramatisering (med konkrete, bilder eller med mennesker)
- lytte til lyder/bevisstgjøring på lyder over det som skjer rundt hos (fly, hvem kommer, flue)

2-3 år (Sjøstjernene)

Mål:

- Hvert enkelt barn skal utvikle språket, ut fra egne forutsetninger.

Metode/tiltak:

- Høytlesing og fortelling fra bøker og eventyr. Være konkret i språkbruken og ha tålmodighet i å vente på barnets initiativ og respons. Bruke et beskrivende språk.

3-4 år (Krabbene)

Mål:

- Barna skal bruke språket på en hensiktsmessig måte og bruke minst fireordssetninger.
- De skal kunne bruke preposisjoner (over, under, på osv) og kunne navnet på ulike kroppsdelene.

Metode/tiltak:

- Bruke ulike bøker med både bilder og tekst. Samtale og lage egne fortellinger ut fra samtalekort. Jobbe med tema som går over 2-3 uker. Bruke ulike språkleker og lydleker.

4-5 år (haiene)

Mål:

- Barna skal bruke det muntlige språket for å uttrykke følelser og ønsker til å løse konflikter og til lek og samspill med andre.
- Lytte til bøker i 5 minutter
- Kunne overbegreper (klær, dyr osv)

Metode/tiltak:

- Klappe navnet sitt
- Lytte og gjenkjenne lyder (lydlotto)
- Lese fra billedbøker og eventyr.
- Rim og regler.
- Språksamling.
- Bruke preposisjoner, adjektiv, overbegrep og navn på farger/ enkle former.
- Gå på biblioteket.
- Fortelle noe for en liten gruppe.
- La barna øve seg på å løse konflikter
- Lottospill og memoryspill

5-6 år (Delfingruppen)

Mål:

- Kjenne igjen bokstavene i navnet sitt.
- Øve på og skrive navnet sitt.
- Kunne rime.
- Følge med på høytlesing over en periode – eks. 10. min..
- Fortelle foran en mindre gruppe
- Lytte når andre forteller
- Finne ut hvor mange stavelser et ord har
- Symboler

Metode/tiltak:

- Navnelapp fra starten av året.
- Oppfordre barna til å skrive navnet, f.eks. når de tegner eller bruker data

- Rime.
- Leke med språket- både skriftlig og muntlig. Bruke ulike språkleker
- Forsettelsesbok på Delfinene fra starten av.
- Vise frem og fortelle når de har opplevd noe eller laget noe

Voksenrollen: Personalet i barnehagen er klar over at vi er forbilder for barnas kommunikasjon og vi må være bevisste på hvordan vi lytter, gir konstruktiv respons og på hvordan vi bruker kroppsspråk, talespråk og tekst. Vi må kjenne til hvordan barnas språk utvikler seg og legge til rette for neste utviklingssteg.

Personalet må skape et språkstimulerende miljø for alle barn og oppmuntre til å lytte, samtale og leke med lyd, rim, rytme og fabulere med hjelp av språk og sang.

Barn som har flerspråklig bakgrunn skal oppmuntres til å være språklig aktive og de voksne i barnehagen skal vise forståelse for betydningen av barnas morsmål. Det legges til rette for at barn som trenger alternative kommunikasjonsformer, får det i barnehagen.

I Bleikemyr barnehage er vi bevisste på å skape et miljø der barn og voksne opplever spenning og glede ved høytlesning, fortelling, sang og samtale.

Kropp, bevegelse, mat og helse

1-2 år

Mål:

- La barna få utfolde seg med "toddlerlek", hvor kroppen er hovedinstrument i lek og væremåte. Utvikle et positivt forhold til mat og måltider (matglede). Bli kjent med egen kropp
- vaske hender før mat/etter utelek

Metode/tiltak:

- Barna skal få smake på, riste, slå og dunke med lekene.
- Leken skal få være sosial, fylt av kroppslig bevegelse og glede.
- Gi rom for stor aktivitet med løp, klatring, rutsjing og hopping
- Gi rom for ro og rolig aktivitet som utforskning, duplo, bygging av togbane eller finne ut av ulike putteleker. Noen av barna liker også aktiviteter rundt bordet som spill, puslespill, perler o.l.
- Bevege seg på ulikt underlag.
- Sunn mat
- God samtale rundt bordet
- Behovet for hvile -bli kjent med kroppsdelene (bl.a. gjennom sanger, og ved stell)
- Stell/bleieskift skal oppleves positivt og barna er delaktige.

2-3 år (Sjøstjernene)

Mål:

- Barna skal bruke kroppen på en mest mulig allsidig måte. Øve opp selvstendighet.

Metode/tiltak:

- La barna få gå mest mulig selv når de er på tur.
- Det skal legges til rette for at barna skal kunne gå i lett ulent terreng, hoppe, rulle, trille ball, kaste ball og sparke ball. Barna skal møte et allsidig miljø som legges til rette for grovmotoriske aktiviteter.
- Modningsgruppene på avdelingen legger spesielt til rette for progresjon i den motoriske utviklingen.
- Øve på å kle på seg selv og være med i det praktiske arbeidet på avdelingen.

3-4 år (Krabbene)

Mål:

- Barna skal kunne bruke kroppen på ulike måter, hoppe, kaste ball og øve opp balansen.
- De skal kunne ta på seg plagg, men få hjelp til knepping og glidelås.

Metode/tiltak:

- Barna skal gå på turer der de mestrer å gå selv. Turene blir lengre etter hvert som barna blir større.
- De skal øve seg på de ulike lekeapparatene på uteområdet vårt og lære av barna som er større enn dem.

4-5 (Haiene)

Mål:

- Få positiv selvopplevelse gjennom kroppslig mestring
- Bli bevisst på sunn mat
- Få gode rutiner på matvaner
- Gå lengre turer med større utfordringer.

Metode/tiltak:

- Bruke kroppen aktivt ute i naturen og oppleve glede ved det!
- Få erfaringer med uteaktiviteter i forhold til årstidene.
- Følge instruksjoner, gjennomføre hinderløype, enkle regelleker m.m.
- Finmotoriske ferdigheter som klipping, liming, perling m.m.

- Grovmotoriske ferdigheter som hopping, balansering, hinking, sykling og åling.
- Gode matvaner og matglede.
- Selvstendighetstrening – av og påkledning.
- Gode rutiner i forhold til håndvask og personlig hygiene.

5-6 år (Delfingruppen)

Mål:

- Det jobbes med at barna får rett blyantgrep og kan klippe
- Beherske av- og påkledning og at forskjellig vær trenger forskjellige klær.
- Forstå sunn-/usunn mat.
Lengre og mer utfordrende turer – eks. Gapahuken og Nuten

Metode/tiltak:

- Oppfordre til tegne/farge/klippe. Bruk noe barna er interessert i.
- Snakke om mestring, gi dem utfordringer
- Positiv tilbakemelding på det de klarer. Kunne kle seg etter været.
- Servere variert og sunn mat - snakke om mat

Voksenrollen: Barna skal oppleve at vi voksne i barnehagen legger til rette for både aktivitet og hvile/pause og at måltidene i barnehagen bidrar til at barna tilegner seg gode vaner, holdninger og kunnskap når det gjelder kost, hygiene og fellesskap rundt et måltid.

Vi voksne skal legge opp til et varierende fysisk miljø for alle barn, uansett utgangspunkt. Vi skal følge opp barnas lekeinitiativ og tilby lek og spill der barna er fysisk aktive og sørge for at barna opplever glede gjennom mestring og fellesskap. Vi skal tilrettelegge for og inspirere til trygg og utfordrende kroppslig lek og aktivitet for alle, uansett kjønn og kroppslige, psykiske og sosiale forutsetninger.

Kunst, kultur og kreativitet

1-2 år

Mål:

- Gi inntrykk (førstehåndserfaringer/opplevelser) for uttrykk
- Gi rom for å kunne bruke de ulike sansene og legge til rette for utvikling av fantasi og skaperglede.

Metode/tiltak:

- Bøker, dramatisering, naturopplevelser, treffe ulike typer dyr ...
- Forme med bl.a. hender, farger, maling, lim, sand, snø ...
- Bruke grovmotoriske bevegelser i ulike formingsaktiviteter
- Spille ulike typer musikk
- Instrumenter

- Sang
- Samling

2-3 år (Sjøstjernene)

Mål:

- La barna få erfaring med ulike måter å uttrykke seg på.

Metode/tiltak:

- Legge til rette for ulike formingsaktiviteter, små dramatiseringssekvenser og samtale med barna om ulike bilder. Bruke forskjellige teknikker og materiell i formingsaktivitetene.

3-4 (Krabbene)

Mål:

- Barna skal bli kjent med ulike måter å uttrykke seg på og selv ta initiativ til å bruke de ulike metodene.

Metode/tiltak:

- Barna skal ha mulighet til å velge ulike metoder i formingsaktiviteter og kunne de ulike primærfargene.
- De skal få oppleve og bruke ulike kunstuttrykk som dans og drama

4-5 år (Haiene)

Mål:

- Barna skal bli kjent med ulike måter å uttrykke seg på og selv ta initiativ til å bruke de ulike metodene

Metode/tiltak:

- Formingsaktiviteter som for eksempel tegning, maling, veving, forme modellkitt med hender og ulike redskaper
- Forme med bøtte og spade i sandkassen
- Sanger, bevegelsessanger fra Norge og andre land.
- Spille på instrumenter.
- Lytte, danse og bevege seg til forskjellige typer musikk.
- Dramatisere enkle fortellinger.
- Få øvelse i å bruke fantasi og kreativitet gjennom skapende aktivitet og den frie leken/rolleleken.
- Gi barna et forhold til kunst og kultur gjennom besøk på utstillinger, teater m.m.

5-6 år (Delfinene)

Mål:

- Tørre å stå frem i gruppe
- Våge å være kreativ i dans, drama og forming
- Bli kjent med kulturminner

Metode/tiltak:

- Lede samlinger med egne ideer som innhold
- Synlig materiell
- Musikk tilgjengelig og oppfordre til rollelek.
- Jobbe med Vikingtiden, og besøke Norvegensenteret, Haraldshaugen og Vikingfestivalen

Voksenrollen: Vi voksne i barnehagen gir mulighet for både voksenledede og barnestyrte aktiviteter. Vi passer på at barna har tilgang til bøker, bilder, instrumenter, utkleddingsutstyr og varierte materiale for skapende virksomhet. Vi sørger for at barna opplever kunst- og kulturuttrykk (for eksempel kino på bydelshuset og i barnehagen, teater, museum og kunstutstilling)

Natur, miljø og teknologi

1-2 år

Mål

- Bli kjent med barnehagens uteoråde
- Bli kjent med ulike dyr
- Oppleve ulikt vær og ulike årstidene
- Være ute i frisk luft
- Studere naturen
- Undring

Metode/tiltak:

- Ta i bruk og utforske barnehagens uteområde. -gå på gårdsbesøk –
- lete etter insekter og kryp -være ute
- Ha friluftsuiker
- Bruke kjøkkenhagen

2-3 år (Sjøstjernene)

Mål

- De skal få kunnskap om dyr og vekster og erfare naturen på en positiv måte. De skal oppleve at naturen forandrer seg og at vi får maten vår fra dyr og fra naturen.

Metode/tiltak:

- Snakke med barna om hvor maten vår kommer fra. Undre seg sammen med barna når vi er ute i naturen. Se på samspillet i naturen.
- Gjøre barna bevisst på at vi ikke kaster søppel i naturen.

3-4 år (Krabbene)

Mål:

- Barna skal lære at vi må ta vare på naturen og ikke kaste søppel i den.

Metode/tiltak:

- Ha et bevisst forhold til at vi ikke kaster noe fra oss i naturen og at vi rydder opp etter oss når vi går fra der vi har vært.
- Vi bruker nærmiljøet vårt når vi går på tur og finner "egne plasser" som vi liker å gå til.

4-5 år (Haiene)

Mål:

- Oppleve naturen og undre seg over naturens mangfold
- Få erfaringer med og kunnskap om dyr og vekster og deres gjensidige avhengighet og betydning for matproduksjon
- Få kjennskap til fugler i nærområdet
- Få gode erfaringer med friluftsliv til ulike årstider.

Metode/tiltak:

- Lære om skiftinger i naturen gjennom året.
- Studere og iaktta planter, insekter, småkryp, fugler m.m..
- Se i dyre- og fuglebøker
- Snakke om været, årstider, måneder og dager.
- Kildesortering
- Få kjennskap til bruk av ulike hjelpemidler som f.eks kjøkkenmaskin, datamaskin og på den måten lære litt om hvordan teknikk kan brukes i lek og hverdagsliv.

5-6 år (Delfinene)

Mål:

- Se/forstå forskjell på årstidene
- Forstå hvordan ting virker
- Kunne ta vare på miljø

Metode/tiltak:

- Gå på turer å se og snakke om naturen som forandrer seg
- Erfaring med digitale verktøy og forsøk i fysikk/kjemi.
- Kildesortering – ikke kaste ting i naturen.
- Rydde ute i barnehagen.

Voksenrollen: Vi voksne i barnehagen tar utgangspunkt i barns nysgjerrighet, interesser og forutsetninger og stimulerer dem til å oppleve med alle sanser, iaktta og undre seg over ulike fenomener i naturen. Vi inkluderer friluftsliv og utelek i barnehagens hverdagsliv og bruker barnehagens nærmiljø til at barna lærer om dyr, fugler, insekter og planter.

Etikk, religion og filosofi

1-2 år

Mål:

- Fremme det å være god mot andre -fremme vennskap
- Oppleve å bli "sett", hørt og forstått
- Delta i norske tradisjoner og markering av høytider der det føles naturlig
- La barna få undre seg over oppdagelser, gjerne sammen med en voksen

Metode/tiltak:

- Jobbe for at gruppa skal oppleve fellesskap og sosial tilhørighet (sanger, felles opplevelser ...)
- Forklare og vise barna hvordan være mot andre, i vanskelige situasjoner
- Gripe noen i å gjøre noe positivt -trøste, lytte, ta hensyn, la barna få medinnflytelse på egen hverdag
- Bruke den lokale kirken, bruke nærmiljøet, holde opplegg i barnehagen
- Gjennom opplegg i barnehagen, på tur i naturen, e.l.

2-3 år (Sjöstjernene)

Mål:

- Barnet skal begynne å tilegne seg samfunnets normer og verdier og få kjennskap til barnehagens tradisjoner i forhold til ulike markeringer vi har i barnehagen.

Metode/tiltak:

- Barna skal lære å ta hensyn til hverandre gjennom å dele, vente på tur, hjelpe hverandre og være gode med hverandre.
- De skal erfare at de voksne er tilgjengelige og kan hjelpe til når det blir konflikter.
- Barna skal være med i felles aktiviteter som markerer de ulike høytidene.

3-4 år (Krabbene)

Mål:

- Barna skal lære å forholde seg til hverandre også når de er uenige om ting.
- De skal lære å spørre de voksne om hjelp når de ikke klarer å løse situasjonen selv.

Metode/tiltak:

- Bruke opplegg som vi har i barnehagen som fremmer det å dele, se hverandre og ha det fint sammen.

- Snakke om hvordan vi gjør det når vi er uenige.

4-5 år (Haiene)

Mål:

- Tilegne seg samfunnets grunnleggende normer og verdier
- Respektere andre. Se egne og andre følelser og behov. Hjelp hverandre.
- Uttrykke egne meninger og sette ord på egne ønsker og behov.
- Få kjennskap til andre kulturer.
- Kunne stille spørsmål, resonnere og undre seg over ting.
- Gi barna kjennskap til ulike høytider og tradisjoner.

Metode/tiltak:

- Vi må gi anledning til undring, tenking, samtaler og fortellinger om grunnleggende spørsmål.
- Hjelp barna i konfliktsituasjoner til å finne konstruktive løsninger.
- Møte barns spørsmål og undring med alvor og respekt.

5-6 år (Delfinene)

Mål:

- Få kjennskap til forskjellige høytider
- Kunne oppføre seg fint mot alle – vennskap
- Forstå at ulikheter mellom barna er med på å gi oss en spennende hverdag

Metode/tiltak:

- Snakke om de forskjellige høytidene
- Jul- og påskevandring
- Snakke om rett/galt, respekt og toleranse på en enkel måte i samling.
- Snakke med barna når det skjer episoder/konflikter.
- Lytte til barna.
- Snakke med barna i forhold til erting og mobbing

Voksenrollen: Vi voksne i barnehagen møter barnas tro, spørsmål og undring med respekt og felles undring. Vi vil skape rom for opplevelser, undring, ettertanke og gode samtaler. Vi legger vekt på å se og godta forskjellighet og gjøre barnehagen til et godt sted å være for alle, uansett bakgrunn, kultur, språk eller funksjonsnivå. Vi er bevisste på vår rolle som forbilder og ønsker å opptre slik at barna får støtte i egen identitet og respekt for hverandre. Vi markerer ulike kristne høytider og jobber med å innføre markeringer av andre religiøse høytider som er representert i barnegruppen. Dette gjøres i nært samarbeid med det enkeltes barns hjem.

Nærmiljø og samfunn

1-2 år

Mål:

- Bli kjent med barnehagen / avdelingen (fysiske rom) og få en tilhørighet til den
- Bli kjent med områder rett ved barnehagen (eks. skogsområder o.l.)
- Bli kjent med de andre barna og voksne på avdelingen, og vite hva alle på avdelingen heter
- Skape tilhørighet til andre

Metode/tiltak:

- Bruke barnehagen og den sine rom -få sin egen garderobeplass og bruke den til matboks, sekk, klær og tøfler
- Ta med barna på tur i nærområdet
- Ha navnesang i samling for å høre om hvem som er kommet i barnehagen, hvem som er syke, eller hvem som er fri -barnas rettigheter må ligge til grunn
- Fokus på barns medvirkning

2-3 år (Sjøstjernene)

Mål:

- Barna skal oppleve at de kan påvirke hverdagen i barnehagen.
- Barna skal være deltagende i uteaktivitetene, de skal bli kjent med nærområdet til barnehagen

Metode/tiltak:

- Være oppmerksom på og ta hensyn til barnas initiativ i lek og aktiviteter.
- Oppmuntre barna til ulike aktiviteter i ulikt vær.
- Bruke bydelshuset og Udland kirke.

3-4 år (Krabbene)

Mål: Barna skal bli kjent med nærmiljøet sitt.

Metode/tiltak:

- Vi skal besøke el. vite hvor bydelshuset, skolen, helsestasjonen og Udland kirke er.
- De kan finne ut om det er andre barnehager i nærheten av oss og besøke en av dem.

4-5 år (Haiene)

Mål:

- Barna skal bli kjent med og delta i samfunnet gjennom opplevelser og erfaringer i nærmiljøet.
- Erfare at de selv og andre har medbestemmelse og at alle er like viktige for fellesskapet.
- Erfare at egne handlinger kan påvirke andre.
- Lære å inkludere andre. Lære om årstider, måneder og dager.
- Rydde leker
- Lære litt om samisk kultur, Norge (17. mai + kart/globus). FN.dag.

Metode/tiltak:

- Besøke museum og bibliotek.
- Lære navnene på de ulike stedene rundt oss
- Utforske og oppdage nærmiljøet
- Ha en fast turplass i nærmiljøet
- Snakke om årstider, måneder og dager
- Rydde leker -Snakke om grunnlovsdagen og hvorfor vi feirer den.
- Feire FN-dagen og snakke om Barnekonvensjonen.
- Vise flagg fra landene som barna kommer fra.

5-6 år (Delfinene)

Mål:

- Likeverd mellom kjønn og kulturer
- Kunne fornavn, etternavn og vite hvor en bor.
- Bli kjent i nærmiljøet

Metode/tiltak: -

- Varierte utfordringer for gutter og jenter -få stille spørsmål, undre seg og filosofere.
- Øve på navn osv.
- Turer i nærområdet

Voksenrollen: Vi voksne i barnehagen følger demokratiske prinsipper i det daglige arbeidet i barnehagen; alle skal bli hørt og få mulighet til å påvirke sin egen hverdag. Alle barna skal oppleve at de er verdifulle og viktige for fellesskapet. Etter hvert som barna blir eldre skal de få kjennskap til noen av menneskerettighetene, spesielt barnekonvensjonen. Vi har ansvar for at barna ikke opplever mobbing i barnehagen og jobber forebyggende med dette. Vi møter barna med en anerkjennende væremåte.

Vi jobber med likestilling mellom gutter og jenter gjennom å sørge for at begge kjønn får varierte utfordringer og like mye oppmerksomhet.

Antall, rom og form

1-2 år

Mål:

- Oppleve/erfare "telling" som en regle og som noe nyttig å bruke
- Oppleve faste rutiner og rammer gjennom samling og gjennom dagen(dagsrytme)
- Gi erfaring med begreper

Metode/tiltak:

- Telle i eventyr
- Telle barna (i samling, ved antall vaskekluter som trengs, på tur o.s.v)
- Ha en fast dagsrytme, slik at barna kan oppleve en viss kontroll på hva som skal skje
- Bruke puslespill og spill
- Putteboks
- Benevne begreper (liten-stor, o.s.v)
- Utforske, eksperimentere -la barna gjennom leken få anledning til å sortere og stille opp leker/biler e.l.
- Ryddetid

2-3 år (Sjøsternene)

Mål:

- Barna skal bli kjent med de mest brukte formene, mengder opp til tre og rekketelle opp til ti og kjenne til ulike farger.

Metode/tiltak:

• Avdelingen skal ha tilgjengelig ulike terninger med mengde opp til tre, bruke enkle spill som kombinerer farger og mengder.

Vi bruker puttepuslespill som gir bevissthet rundt form og enkle puslespill som gir bevissthet rundt at små biter blir en helhet.

3-4 år (Krabbene)

Mål:

- Barna skal kunne navn på fem ulike former, se mengder opp til fire, vite at det er sammenheng mellom mengde og tall.

Metode/tiltak:

- Spille brettspill og dataspill som har fokus på mengder, form og farge. Bruke opplegget "Det er barna som teller"

4-5 år (Haigruppen)

Mål:

- Barnet skal oppleve glede ved å leke med tall og former
- Barna skal erfare ulike typer, størrelser og former gjennom å sortere og sammenligne.

Metode/tiltak:

- Øve på å telle gjenstander, barn m.m..
- Bli kjent med mengder og tall.
- Bli kjent med matematiske begreper som trekant, sirkel, kvadrat m.m.
- Utforske former og mønstre.
- Lære begreper som over, under, oppå, ved siden av.
- Bygge med klosser, konstruksjonslek.
- Legge puslespill, spille spill.
- Kjenne igjen de vanligste fargene og vite hva de heter.
- Erfare bruk av måleenheter i hverdagen.
- Bruke opplegget "Det er barna som teller"

5-6 år (Delfinene)

Mål:

- Kunne matematiske begreper f.eks. firkant, trekant osv
- Lære om/ få kjennskap til mønster, former, måling, tall, plassering og sortering
- Rekketelle 20

Metode/tiltak:

- Bruk av mattekassen
- Spille ulike spill
- Lage mønster i ulike sammenhenger.
- Bruke hjelpemidler som viser at mengde og tall

Voksenrollen: Vi voksne i barnehagen vil styrke barnas nysgjerrighet, matematikkglede og lyst til å utforske matematiske sammenhenger.

Vi undrer oss sammen med barna om likheter, ulikheter, størrelser og antall. Vi bruker mattekassen i ulike sammenhenger og tilbyr materiell som gir barna erfaringer innen konstruksjonslek

Vedlegg 2 Barnehagens årshjul

Aktiviteter og møter for barn og (noen ganger) foreldre

August 2023	15. nytt barnehageår
September 2023	25. Planleggingsdag
Oktober 2023	3. Foreldremøte
November 2023	1.-17. FORELDREUNDERSØKELSEN
November 2023	10. Planleggingsdag
Desember 2023	1. desembermorgen i barnehagen
Desember 2023	13. Luciafest med foreldre kl.17-18 (møt fem min. før)
Desember 2023	7. nissefest for barna i barnehagen
Desember 2023	25. første juledag
Desember 2023	26. andre juledag
Januar 2024	22. Planleggingsdag
Februar 2024	23. Karneval for barna i barnehagen
Februar 2024	Foreldremøte; resultater fra foreldreundersøkelsen; hvordan få til god foreldreinnflytelse i barnehagen?
Mars 2024	11. Foreldremøte 18.00-19.30; jobbe med resultatene av foreldreundersøkelsen
Mars 2024	21. Påskefrokost sammen med foreldrene
Mars 2024	22. Påskefest for barna
Mars 2024	28. skjærtorsdag
Mars 2024	29. langfredag
April 2024	01. andre påskedag
April 2024	06. dugnad og klargjøring av kjøkkenhagen
Mai 2024	14. vårfest i barnehagen, sammen med foreldrene, besteforeldre og andre nære
Mai 2024	9. Kristi himmelfartsdag
Mai 2024	10. innarbeidet planleggingsdag
Mai 2024	17. Norges grunnlovsdag
Mai 2024	20. andre pinsedag
Juni 2024	Uke 23 Realfaguke for hele barnehagen